

عرفان الهی

ره توشه قرب به خداوند

مؤلف:

علی مشعل پور فرد

مدرس مراکز آموزش عالی خوزستان

سرشناسه	: مشعل پورفرد، علی، ۱۳۲۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: عرفان الهی ره توشه ی قرب به خداوند/ مولف علی مشعل پورفرد.
مشخصات نشر	: اهواز : صبح دانش، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری	: ۲۹۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۴۳۱-۷-۴ : ۱۰۰۰۰ تومان
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: عرفان
موضوع	: خداشناسی
رده بندی کنگره	: BP ۲۸۴/۵ م ۴ ع ۵ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۸۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۷۳۶۹۲۰

نشر صبح دانش

نام کتاب	: عرفان الهی، ره توشه ی قرب به خداوند
مؤلف	: علی مشعل پورفرد
تایپ و صفحه آرایی	: نشر صبح دانش
ویراستار	: راضیه مشعل پورفرد
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۴۳۱-۷-۴
نوبت چاپ	: اول/ ۱۳۹۳
لایتنوگرافی/ چاپ/ صحافی	: چاپ جنوب اهواز
تیراژ	: ۲۰۰۰
قیمت	: ۱۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۵	پیشگفتار
۵	مراحل زندگی و مرگ انسان
۸	بخش اول
۸	نگاهی به عرفان، عارف، زاهد و عابد
۹	عرفان چیست و عارف کیست؟
۹	عارف و عرفان در بیان امیرالمومنین علیه السلام
۱۲	عارف در بیان امام صادق «علیه السلام»
۱۳	دنیا در چشم انداز معلم ثانی
۱۴	عارف و عرفان در بیان ابن سینا
۱۵	مقامات عارفان در نگاه ابن سینا
۱۶	زهد، عبادت، عرفان
۱۹	مراحل عرفان از نگاه ابن سینا
۲۱	جایگاه عارفان در کلام امام خمینی (ره)
۲۱	خصال و ویژگی عارفان
۲۱	بینش عارف
۲۴	ب) فرق عارف با دیگران در عبادت
۲۹	ج) عارف و صلح کل بودن عالم
۳۰	جهنم مظهري از رحمت

- برکات وجود شیطان! ۳۲
- «لقای حق مقصد نهایی» ۳۲
- اصلی ترین شرط مبارزه در راه خدا ۳۳
- هماهنگی حماسه و عرفان ۳۷
- هماهنگی عرفان و حماسه در نگاه روایات ۳۹
- راهکارهای سیر و سلوک عرفان الهی در قرآن مجید ۴۳
- قرآن مطمئن ترین راه سیر و سلوک عرفان الهی ۴۴
- قرآن چراغ پرتوافکن راه هدایت ۴۴
- چهار صفت قرآن ۴۵
- اعجاز قرآن از نظر علامه حسن زاده ی آملی ۴۵
- قرآن را مانند اهل بیت (ع) احترام نمایید ۴۵
- راه و روش اهل ذکر در انس با قرآن ۴۶
- عبادت الهی راه مستقیم عرفان است ۴۶
- هدف از آفرینش عبادت خداوند است ۴۷
- حرمت دوستان خدا ۴۷
- پیامبر اسلام (ص) راه مستقیم سیر و سلوک عرفان ۴۷
- اراده ی خداوند در هدایت پیامبر اسلام (ص) به راه راست و رهبری عالم ۴۷
- د: در جای دیگر می فرماید: ۴۸
- ماموریت پیامبر (ص) هدایت جامعه به راه راست ۴۸
- شرایط لازم جهت ورود به راه مستقیم الهی ۴۹
- جنیان راه مستقیم قرآن و پیامبر (ص) را تایید می کنند ۵۰
- اهل بیت پیامبر (ص) راه مستقیم سیر و سلوک عرفان علوی ۵۱

- ۵۱ راه خدا، راه مستقیم و عرفان حقیقی است
 ۵۳ هدایت به سیر و سلوک عرفان الهی با اراده ی خداوند است
 ۵۴ توجه خداوند به آنانکه رغبتی به سیر و سلوک عرفان الهی دارند
 ۵۴ ایمان و توسل به خداوند عامل رسیدن به عرفان الهی
 ۵۴ آرامش قلبی در مسیر سیر و سلوک عرفان الهی با ایمان به خدا حاصل می گردد
 ۵۵ آنان که گوش نشنوا دارند در مسیر سیر و سلوک عرفان الهی هستند
 ۵۶ عنایت خداوند به پندگانی که هدایت آنها به سیر و سلوک عرفان الهی عام است
 ۵۷ بهای قطره ای اشک
 ۵۷ نماز شب اولین رمز رسیدن به جایگاه رفیع الهی است
 ۵۷ توجه خداوند به نماز، خصوص نماز اول وقت
 ۵۸ تعیین اوقات نمازهای واجب یومیه
 ۵۸ در فضیلت نماز شب
 ۵۹ اسرار نماز
 ۶۲ سابقه تاریخی نماز
 ۶۶ استغفار و توبه دومین رمز رسیدن به جایگاه رفیع الهی است
 ۶۷ توبه ی نصح یعنی چه؟
 ۶۸ بخش سوم
 راهکارهای سیر و سلوک عرفان الهی در فرمایشات پیامبران و معصومین (علیهم السلام)
 ۶۸
 ۶۹ لقمان چگونه حکیم شد
 ۶۹ گفت و گوی نوح (ع) با عزرائیل
 ۷۰ در اسلام ابراهیم خلیل (ع)

- ۷۰ ذکر طی الارض ذوالقرنین
- ۷۱ ذکر عیسی (ع) جهت زنده کردن اموات
- ۷۱ فراموش کردن مرگ، جدایی از مسیر سیر و سلوک عرفان اسلامی
- ۷۱ خطای حضرت یوسف چه بود؟
- ۷۲ چرا حضرت محمد (ص) خاتم انبیا است
- ۷۳ حالات و رفتار پیامبر (ص) الگوی حرکت به سیر و سلوک عرفان الهی
- ۷۵ خواجه حافظ و مدح رسول اکرم (ص)
- ۷۶ در فضیلت نبی اکرم (ص)
- ۷۶ دستور العمل رسول اکرم (ص) در سیر و سلوک عرفان الهی
- ۷۶ سیری در نهج الفصاحه
- ۷۸ روش های اخلاقی و تربیتی رسول اکرم (ص)
- ۷۸ دل را نمیرانید
- ۷۸ ذکر دنیا و آخرت
- ۷۹ مکارم اخلاق ویژه ی رسول اکرم (ص)
- ۷۹ دوستی علی (ع) مطمئن ترین راه رسیدن به کمال الهی است
- ۸۱ مقام علی (ع) در عالم کروییان
- ۸۲ حالات مؤمن
- ۸۲ مومن در کلام مولا علی (ع)
- ۸۳ شیوه های جلب محبت در کلام مولا علی (ع)
- ۸۴ دستور العمل سیر و سلوک علی (ع)
- ۸۴ خصائص و سیره ی حضرت زهرا (س) مسیر سیر و سلوک عرفان الهی
- ۸۸ فضیلت رضا

- صفات مؤمن از دیدگاه امام صادق (ع) ۸۸
- اسم اعظم و حجاب اقرب در کلام امام جعفر صادق (ع) ۸۹
- دستور العمل سیر و سلوک امام جعفر صادق (ع) ۹۱
- سفارشات امام زمان (عج) به آیه الله العظمی مرعشی (ره) ۹۱
- بخش چهارم ۹۳
- اموری که توسل و توجه به آنها، انسان را در مسیر سیر و سلوک عرفان الهی قرار می دهد ۹۳
- طبق حکم خداوند برای رسیدن به سیر و سلوک عرفان الهی وسیله لازم است ۹۴
- رسول اکرم (ص) عالی ترین الگو و اسوه ی اخلاقی سیر و سلوک عرفان الهی ۹۴
- معرفت و آگاهی، راه سیر سلوک عرفان الهی ۹۴
- فضائل علم ۹۴
- ذکر علی (ع) عبادت است ۹۵
- نقش توسل به پنج تن آل عبا در مسیر کمال الهی ۹۶
- از اسرار الهی ۹۶
- مناجات نامه ۹۶
- توسل های ویژه ۹۶
- خواص حسبی ۹۷
- اسم اعظم الهی ۹۷
- در فضیلت کلمه رب در قرآن ۹۸
- توجه و توسل به امام حسین (ع) اعظم راه های سیر و سلوک عرفان الهی ۹۹
- خبر شهادت امام حسین (ع) ۹۹
- بنگر عظمت امام حسین (ع) را ۱۰۱

- ویژگی های خاص سید الشهداء (ع)..... ۱۰۱
- اشک برای سید الشهداء (ع) عجب اکسیری است!..... ۱۰۳
- گوشه ای از فضایل سادات ۱۰۵
- سوره ی یس صراط مستقیم سیر سلوک عرفان الهی ۱۰۶
- خواص سوره ی یس ۱۰۸
- بهترین چشم ها ۱۰۹
- صلوات بر محمد (ص) و آل محمد (ص) والاترین راه سیر و سلوک عرفان الهی..... ۱۰۹
- رمز عدد چهل در اذکار و ختومات ۱۱۳
- اگر طالب یک زندگی کاملاً سالم هستید ۱۱۷
- ثواب انفاق ۱۲۱
- توجه به توصیه های وجدان یا نفس لوآمه ۱۲۱
- توجه به اسرار وضو و راه رسیدن به سیر و سلوک عرفان الهی ۱۲۱
- رعایت حق مومنین بر یکدیگر، راهی به سوی عرفان الهی ۱۲۲
- اسباب سهولت جان دادن ۱۲۳
- کاهش عذاب ۱۲۳
- آشنایی به عمل صالح و حسنات رمز رسیدن به سیر و سلوک عرفان الهی ۱۲۳
- اهم اعمال حسنه ۱۲۳
- دوازده روش برای پرورش اراده ۱۲۴
- در معنی زهد..... ۱۲۴
- بخش پنجم..... ۱۲۶
- اموری که عمل به آنها، انسان را از مسیر سیر و سلوک عرفانی الهی دور می سازد..... ۱۲۶
- علت عدم استجابت دعا ۱۲۶

- توسل به مولا علی (ع) و راه مولا مطمئن ترین مسیر سیر و سلوک عرفان الهی و
 ۱۲۷..... غیر از این، ضلالت است
- ۱۳۱..... شناخت مدعیان دروغین سلوک
- ۱۳۱..... چرا موفق به نماز شب نمی شویم؟
- ۱۳۱..... مسخره ی شیطان
- ۱۳۲..... جهل به گناهان عامل جدایی از سیر و سلوک عرفان الهی
- ۱۳۲..... شماری از گناهان کبیره
- ۱۳۳..... عبرت برای متقین
- ۱۳۳..... کیفر دنیا پرستی
- ۱۳۳..... باید آخرت را فراموش نکرد (واذا الوحوش حشرت)
- ۱۳۴..... حجاب های انسان
- ۱۳۴..... درسی عالمانه از اسکندر مقدونی
- ۱۳۴..... یادگار مرد نه فرزند اوست
- ۱۳۵..... توجه به نهی های پیامبر اکرم (ص) رهایی از ضلالت است
- ۱۳۷..... خوض در باطل، گریز از مسیر سیر و سلوک عرفان الهی
- ۱۳۸..... طمع راهی است بسوی ضلالت و بریدن از خداوند
- ۱۳۸..... حسود را درد حسد، بس است
- ۱۳۹..... ترک گناه سرچشمه ی جوشان همه ی دستورالعمل ها
- ۱۳۹..... حسد عامل انحراف از سیر و سلوک عرفان الهی
- ۱۴۰..... اصل همه گناهان
- ۱۴۱..... بیماری روح، عامل انحراف از سیر و سلوک عرفان الهی
- ۱۴۲..... از لقمه شبهه ناک بپرهیز

- منکر ولایت علی (ع) در غدیر، ابلیس است ۱۴۲
- غفلت از توطئه های ابلیس ۱۴۳
- امان از نفس اماره ۱۴۳
- اسیران هوای نفس ۱۴۳
- ده صفت را خدا دوست ندارد ۱۴۶
- اموری که اگر دقت نشود، سالک را از حرکت باز می دارد ۱۴۶
- علوم پنجگانه ی مخفی ۱۴۶
- آفت های زبان ۱۴۷
- ابن سیرین و تعبیر خواب ۱۴۷
- روزی یک گناه ۱۴۸
- اقسام کفر ۱۴۸
- دروغ ۱۴۸
- اصل تقوی ۱۴۹
- وسواس و مضرات آن ۱۴۹
- درمان عملی وسواس ۱۴۹
- خشک مقدس ها ۱۵۱
- پرهیز از مقدس مآبی و قشری گری ۱۵۱
- آشنایی با دستورالعمل های انسان های کاملی که در مسیر سیر و سلوک عرفان الهی توفیقی کسب کرده اند ۱۵۳
- سلمان چگونه مسیر سیر و سلوک عرفان الهی را طی کرد؟ ۱۵۴
- تقویت حافظه ۱۶۱
- طی الارض ۱۶۱

- سرّ مکاشفات ۱۶۱
- استاد طی دروسی اساسی برنامه های رسیدن به قرب خدا را مطالب زیر عنایت
- فرموده است ۱۶۲
- آثار مراقبه ۱۶۵
- آداب مراقبه ۱۶۵
- عنایات خداوند به کسی که دنبال خشنودی خداوند است ۱۶۵
- مهمترین ذکر پیشنهادی استاد: ۱۶۶
- ادب با خدا چگونه حاصل می شود: ۱۶۶
- بخش دوم نفس، نفس عملیه است که باز بر چهار قسم است ۱۶۸
- درجات فناء: الف - محو ب - طمس ج - محق ۱۶۹
- اقسام فناء: ۱۷۰
- توجه امام خمینی (ره) به لحظات سخت مرگ ۱۷۰
- منتخبی از نصایح امام خمینی (ره) به فرزندش ۱۷۱
- هنر این است که در مردم باشی ولی هم رنگ مردم نباشی ۱۸۹
- جسم را با خلق قرار بده، دل را با خدا ۱۸۹
- نقش استاد در هدایت سالک ۱۹۰
- ویژگی های اخلاقی استاد ۱۹۲
- نگاهی به جایگاه ملکوتی علامه امینی ۲۰۱
- مقام علامه در نزد حضرت امیر (ع) ۲۰۱
- کمک حضرت علی (ع) برای تکمیل الغدیر ۲۰۳
- توصیه ای از علامه ی امینی ۲۰۴
- (راه سکوت و صمت) ۲۰۶

- «جوع و گرسنگی معتدل» ۲۰۸
- «حاج شیخ محمد بهاری از نظر بزرگان عرفان و حکمت» ۲۰۸
- شرح احوالات و وعظ و اندرزهای عالم عارف دلسوخته کربلا حاج شیخ جعفر شوشتری ۲۰۹
- جایگاه رفیع وعظ و خطابه از فرمایشات قرآن و معصومین (علیهم السلام) ... ۲۱۳
- برای موعظه قلب سالم لازم است ۲۱۵
- برای رسیدن به قرب خداوند، باید معتقد به یگانگی خدا بود ۲۱۶
- خشوع از عوامل مهم رسیدن به توحید است ۲۱۷
- غرور مصیبت بزرگ برای انسان ۲۱۹
- در شأن علی (ع)، شیطان نجات از آتش جهنم را دوستی با او می داند ۲۲۳
- غفلت از عوامل مهم بریدن از خداوند ۲۲۴
- در حالات کربلایی خلیل ایمان در سیر و سلوک عرفان الهی ۲۲۵
- یادی از مولوی قندهاری (ره) ۲۲۶
- عظمت مسجد جمکران به نقل از استاد عارف، مولوی قندهاری (ره) ۲۲۶
- قرآن در کلام آیت ... مولوی قندهاری (ره) ۲۲۷
- از بیانات آیه ... مولوی قندهاری (ره) ۲۲۸
- آیه ... مولوی قندهاری و احترام به سادات ۲۳۰
- چند دستورالعمل خودسازی از شیخ رجبعلی خیاط (ره) ۲۳۱
- تاثیر لقمه ۲۳۲
- اول پول نمک را بدهید ۲۳۲
- رهنمودهای سیر و سلوک عرفان الهی از شیخ جعفر مجتهدی ۲۳۳
- چند صحبت عاشقانه از حاج میرزا احمد دولابی ۲۳۴

- دستورالعمل سیر و سلوک شهید اول محمد بن مکی ۲۳۷
- دستورالعمل سیر و سلوک ملا محسن فیض کاشانی (رحمه الله علیه) ۲۳۷
- مراحل سیر و سلوک عرفان الهی از دیدگاه حکیم محمد بیدآبادی ۲۳۹
- دستورالعمل سیر و سلوک حکیم محمد بیدآبادی ۲۴۰
- شرح حال و دستورالعمل های سیر و سلوک حاج شیخ حسنعلی اصفهانی
(نخودکی) ۲۴۱
- دستورالعمل سیر و سلوک علامه بزرگوار ۲۴۳
- دستورالعمل های استاد کامل عارف سیر و سلوک عرفان الهی آیه الله بهجت ۲۴۴
- ترک گناه سرچشمه ی جوشان همه ی دستورالعمل ها ۲۴۴
- علاج ریا ۲۴۶
- نقش نیت در قبولی اعمال ۲۴۹
- چه کنیم که لذت عبادت را درک کنیم؟ ۲۵۰
- ترک معصیت بالاترین ذکر، و لزوم مراقبه ۲۵۲
- بهترین اندرز ۲۵۲
- ارزش خواندن نماز در اول وقت ۲۵۲
- عزم بر ترک معصیت، یگانه راه سعادت ۲۵۳
- رهنمودهای راه گشا ۲۵۳
- دستور کنترل زبان ۲۵۶
- محبت یکسان به فرزندان ۲۵۶
- کرامتی از آیه الله العظمی بهجت ۲۵۶
- راه و روشی از آخوند همدانی برای اهل سیر و سلوک ۲۶۰
- از طرق تزکیه ی نفس ۲۶۱

- دستورالعمل سیر و سلوک شهید ثانی (زین الدین بن علی جبل عاملی)..... ۲۶۲
- دستورالعمل سیر و سلوک علامه محمد تقی مجلسی (ره)..... ۲۶۲
- دستورالعمل های سیر و سلوک عارف ربانی حاج شیخ محمدتقی بهلول..... ۲۶۳
- دستورالعمل سیر و سلوک عرفان الهی از طریق معرفت به نبی مکرم (ص) ... ۲۶۴
- در شان و مقام مولا علی (ع)..... ۲۶۶
- مواعظی از بوذرجمهر ۲۶۷
- از حالات عارف ربانی آیه ... قاضی طباطبایی ۲۶۷
- دستورالعمل علامه ی طباطبایی (ره) ۲۶۷
- راه خودسازی ۲۶۸
- کرامتی از استاد علامه محمدباقر بهبهانی ۲۶۸
- صبر و تحمل بزرگترین مدرّسی ۲۶۹
- حاج ملا آقاجان (ره) ۲۶۹
- اکنون قدری بندگی بیاموز ۲۷۰
- گرفتن حوایج از نگاه مرحوم بهاء الدینی (ره) ۲۷۰
- توصیه ی شیخ جعفر شوشتری ۲۷۱
- اثر عمل نیک ۲۷۱
- لغو و سهو و لهو ۲۷۲
- با زور نمی توان از خدا چیزی گرفت ۲۷۲
- کرامتی از آقا سید ابوالحسن رفیعی قزوینی ۲۷۲
- یادی از آیه ... سید ابوالحسن رفیعی قزوینی ۲۷۳
- وصیت سید مرتضی علم الهدی: نمازهایم را به نیابت از من قضا کنید ۲۷۳
- «مناجات زاهدان» ۲۷۴

۲۷۵..... معرفی چند کتاب اخلاقی و خودسازی معاصر

۲۸۰..... منابع و مآخذ

www.ketab.ir

مقدمه

ورود در این وادی کاری بس دشوار و احتمالاً خطرناک است؛ زیرا عرفان از جمله عناوینی است که بطور جداگانه و منفک از شاخ و برگ‌های آن که ورود در عمل است، قابل تعریف و تبیین نیست.

عرفان به وسیله‌ی سیر و سلوک سالک نمودار می‌شود و قطعاً انسان‌های عادی نمی‌توانند بدون توهّمات و اعمال نفوذ شیطان، خود را سالم از این وادی بدر آورند. لذا ترسیم راه حل‌های این مهم غیر از طریق خداوند در آیات قرآن و فرمایشات معصومین (علیهم السلام) میسر نمی‌باشد. لذا بنام مبارک دوازده امام معصوم (علیهم السلام) که عرفان اسلامی شیعه را شکل داده‌اند، دوازده نکته مهم از عرفان بعنوان مقدمه ذکر می‌شود تا در مجموع این کتاب در صفحات پیش رو، پیرامون آن‌ها مباحث مبسوطی توضیح داده شود.

۱- در واقع بخش عملی عرفان که وجاهت و اعتبار به آن می‌بخشد، نموداری از سیر و سلوک در این وادی می‌باشد.

۲- ورود در این وادی حتماً نیاز به یک انسان کامل بعنوان مراقب می‌باشد که این راه را به سلامتی طی کرده است و مشرف بر مراحل لازم آن است، این انسان کامل بعنوان استاد و راهنما باید در کنار سالک باشد، خواه سالک او را ببیند و بشناسد، یا کاملاً از دور او را کنترل و مراقبت نماید. در غیر این صورت گمراهی برای سالک نوپا، قطعاً محتمل است.

۳- اعتقاد به این مطلب که در دوران زندگی هر کس، خداوند فرصت‌هایی را بعنوان نسیم‌های رحمت به انسان عنایت می‌فرماید، انسان باید هوشیار باشد و این لحظات را درک کند و کمال بهره‌گیری از آنها را بنماید. رسول اکرم (ص) در این راستا می‌فرماید: «ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها» در روزگار برای شما نزد پروردگارتان نسیم‌هایی است، بر شماست که جهت دریافت آن نغمه‌ها برای زنده شدنشان به حیات معنوی، بیدار باشید و از آن‌ها استفاده کنید.

- ۴- نکته ی مهم دیگر اینکه عارف باید مفهوم سیر و سلوک را کاملاً برای خود تفهیم کرده باشد و بداند که: سلوک یعنی پیمودن راه و عمل به دستورالعمل های خداوند و معصومین (علیهم السلام) و سیر یعنی تماشای آثار و خصوصیات منازل و مراحل و آثار عظمت و شکوه خداوند در عالم هستی می باشد که باید طی نماید.
- ۵- عامل دیگر، موفقیت در این سفر پرمشقت و خطرناک روحانی، موضوع مجاهدت و ریاضت نفسانی است.
- ۶- مطلب مورد توجه این حرکت، مراقبت شدید از ذرات اعمال و رفتار خود می باشد که یک لحظه غفلت، سقوط را همراه دارد و شدت در مراقبت باز شدن دریچه های حکمت را از طرف خداوند منان همراه دارد.
- ۷- از عالی ترین مقوم های سیر و سلوک موضوع عبادت و انس با خداوند است. لذا اگر عبادت از روی ذوق و شوق باشد بسیار در رسیدن به این هدف نزدیک است و باید لحظاتی را برای عبادت در نظر گرفت که روح اشتیاق به آن داشته باشد.
- امام حسن عسکری (ع) می فرماید: اذا نشطت القلوب فادعواها و اذا نفرت فودعواها.
- ترجمه: هنگامی که قلب ها نشاط و بهجت دارند به آنها امانت (عبادت) بسپارید و وقتی که گریزان است، آنها را واگذارید.
- ۸- از جمله نکات بسیار قابل توجه در این حرکت، مدارا با نفس است، سالک نباید بیش از ظرفیت خود، به مسائل عبادی و تنظیم ختومات سخت بپردازد. زیرا بعد از مدتی خسته شده و دست از عبادت و ذکر برمی دارد.
- امام صادق (ع) می فرماید: من در ایام جوانی جدیت و تلاش بیش از حدی در امر عبادت می کردم. پدرم (امام محمد باقر (ع)) فرمودند: باید کمتر از این، به ذکر و عبادت بپردازی، زیرا بیش از توان خود، می باشد. خداوند عزوجل وقتی که بنده ای را دوست داشته باشد، از او به عبادت و ذکر کم راضی می باشد.

۹- نکته قابل توجه دیگر در این راه، جلوگیری از شکل گیری غرور و تقدس مآبی در عبادت و ذکر است. گاهی اوقات وسوس شیطانی انسان را وامی دارد که احساس غرور کند و برای خودش چنین تصوّر نماید که به درجه ی کمال رسیده است، ولی باید با دقت و تلاش بتواند از این مراحل کاذب عبور کند و اسیر نفس شیطانی نگردد.

۱۰- از موارد قابل توجه در این راه این است که، حرکت در این وادی منافاتی با اشتغال به مسائل دنیوی مثل داشتن شغل - تشکیل خانواده، ندارد. مهم این است که در این مسیر وجودش در گرو توجه به خداوند و عمل به دستورات او باشد، و نمودار ظاهری او مشغول امورات دنیوی باشد.

۱۱- مطلب بعدی که از ضروریات این راه می باشد و از ویژگی های خاص عرفانی شیعه است، این است که هیچگونه علامت ظاهری یا حرکت ظاهری یا نشانه و آرم مخصوصی ندارد و مثل انسان های عادی در اجتماع زندگی می کنند و حتی کلامشان فریب دهنده نیست و خود را منع و مرجع برای دیگران قرار نمی دهند زیرا تمامی این حالات زمینه را برای تسلط شیطان فراهم می سازد.

ولی متأسفانه اکثر گروه ها و یا فرقه ها و مذاهب و ادیانی که مطالبی در مورد عرفان راه اندازی می کنند، خود را با لباس یا موی سر و ریش و یا آرم و نشانه ای مشخص می کنند و بعضی از آنها حرکات و اعمالی از خود نشان می دهند که کاملاً ضد عرفان و جز گمراهی خود و دیگران اثرات مثبتی ندارند.

۱۲- آخرین نکته که شاید مهمترین عامل رسیدن به عرفان و موفقیت در این راه است، این است که انسان ابتدا باید خودش اشتیاق و میل به ورود در این وادی باشد. راهی است که از درون باید بجوشد و عامل اصلی آن عشق به خداوند و توجه به دین و ذوق عمل و پای بندی به اجرای احکام قرآن و اسلام و اهل بیت (علیهم السلام) باشد وقتی انسان چنین ابتکارات درونی در خود شکل دهد خداوند او را دستگیری می کند و طبق آیات قرآن او را هدایت خواهد نمود.

می فرماید:

ان علينا للهدى. البته بر ماست که (از لطف و کرم) خلق را هدایت کنیم.^۱
و نیز می فرماید: ألم نجعل له عينين، و لسانا و شفقين و هديناه النجدين. آیا
(برای حفظ حیات و ذات) به او دو چشم عطا نکردیم؟ و زبان و دو لب (برای
سخن) باو ندادیم، و راه خیر و شر، حق و باطل را به او ننمودیم؟^۲
و نیز می فرماید: انا هدیناه السبيل اما شاکراً و اما کفوراً.

ما به حقیقت راه (حق و باطل) را به انسان نشان دادیم (و برای اتمام حجت برای
او پیامبر فرستادیم) خواه اگر خواهد شکر این نعمت بجای آورد و خواه کفران
نعمت نماید.^۳ و باز می فرماید: فאלهمها فجورها و تقویها. و خیر و شر را به او الهام
کرد.^۴

«مؤلف»

۱- لیل، ۱۲.

۲- البلد، آیات ۵۸ تا ۶۰.

۳- دهر، آیه ۳.

۴- شمس، ۸.